

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za označila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Kmalu — 5. dan prihodnjega meseca — se bode zopet končala nabira udov družbe sv. Mohorja. Koliko jih bode letos? Ali toliko, kakor lani, ali morebiti še celó kaj več? To je vprašanje, na katero bi rad dobil ugoden odgovor vsak slovenski rodoljub, najrajše pa še družbin odgovor. Vsi namreč dobro vemo, kako velevažna je družba sv. Mohorja za celi slovenski narod, da se ohranjuje v zvestobi do Boga in domovine, da se poučuje in napreduje na podlagi krščanskih resnic, in zato tako iskreno želimo, da bi se od leta do leta bolj širila in utrjevala med našim ljudstvom.

Resnica je sicer, da štejejo župnije, kjer je ljudstvo versko in narodno zavedno, iz večine že toliko udov družbe sv. Mohorja, da je samo želeči, naj še zanaprej tako ostane; ali vendar je še krajev, od koder po pravici smemo pričakovati, da število dosedanjih družabnikov še naraste, in soper so kraji, posebno ob jezikovnej meji na Ogerskem, Štajarskem, Koroškem in Benečanskem, kjer se mora naše slovensko ljudstvo še le seznanjati z Mohorjevo družbo in menda celo s slovenskimi črkami, da more pristopiti k njej.

Do rodoljubov v teh krajih, kjer stoji z našo družbo še manj ugodno ali celo slabo, obračamo se prav zaupljivo ter preiskreno prosimo, naj bi vsak zaveden Slovenec storil za njo, kar le storiti more, da jej pridobi novih udov, posebno pa, da se č. g. duhovniki povsodi krepko poslužujejo svoje pravice, da to cerkveno bratovščino tudi v cerkvi gorko priporočujejo.

Nauk o njenih milostih in dobrotah pri vernih Slovencih nikoli in nikjer ne ostane čisto brez sadu. Korak do koraka! Čeravno že koj na enkrat ne bi bilo znamenitega napredka, o katerem bi se strmeló, a od leta do leta bode vendar le napredek, če stori vsak, kolikor v svojih razmerah premore, in s časoma se tudi

ti Slovenci ob meji postavijo v isto častno vrsto s svojimi bolj srečnimi brati.

Ravno tako pa tudi lepo prosimo naše dosedanje izkušene podpornike, č. g. poverjenike in rodoljubne duhovnike, naj bi bili družbi še za naprej tako dobri, kakor dozdaj, in naj bi jo skušali na tistem vrhuncu ohraniti, do katerega so jo povzdignili.

Moč in upliv dobrih, kakor slabih spisov in knjig pripoznava ves svet ter si zato prizadeva jih širiti. Mi Slovenci pa širimo in utrjujmo družbo sv. Mohorja in delajmo za njo vsak po svojih močéh, ker to družbo dala nam je božja previdnost ob pravem času in na pravem mestu — kot rešiteljico vere in narodnosti.

Od več strani se nam je izrekla želja, da bi v imeniku poleg imena župnij stalo še ime dotične pošte. Prosimo torej č. g. poverjenike, naj izvolijo zapisati na glavo vpisovalne pole še slovensko (in kjer je tuje, tuje) ime svoje pošte, da moremo tej želji ustreči.

Knjigi: „Življenje Marije Device in sv. Jožefa“ in „Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa“ ste se natisnili v 45.000 iztisih.

V Celovcu, dne 5. svečana 1889.

Odbor družbe sv. Mohorja.

„Trkajte, in odprlo se vam bode!“

Mogočna in slavna Avstrija naša sloni na takozvanih osnovnih ali temeljnih postavah, katerih najvažnejši za nas Slovence je § 19, ter govori o pravicah raznih avstrijskih jezikov in narodnosti. In kako se glasi to § 19? Ima več členov, jeden iz njih pravi: „Enakopravnost vseh v deželah avstrijskih) navadnih jezikov v šoli, v uradu in v javnem (očitnem) življenji država pripoznaje“.

Kar so te postavbe dane in kar se zavedamo narodnega življenja svojega, borimo se tudi mi Slovenci za pravice, ki so nam zagotovljene v totem § 19. Boriti se za svojo narodnost je naša sveta dolžnost. Bog nam za-

poveda, da mora vsak človek skrbeti za svoje življenje, dušno in telesno. Kar pa velja za vsakega posameznega človeka posebej, to mora veljati le v povečani meri za celo skupino posameznih ljudi, katere je Stvarnik sam združil in zvezal z naravno vezjo enake krvi in jezika.

Vsem bralcem „Slov. Gosp.“ je znano, kako smo se predlanskim bili začeli bojevati za domačo slovensko-krščansko šolo, ker so nam jo hoteli ponemčiti. Ta boj še traja in ne sme prenehati, dokler ne bode poslednja šola na slovenskem Štajarji popolnoma naša!

Ali pa ima naš jezik tudi pri c. kr. uradih že tisto veljavo, katera mu je zagotovljena v gori napisanem § 19? Bogu žal, da ne! Če pa naš jezik pri tistih c. kr. uradih, ki so nastavljeni na naših tleh, ni še postavno enakovrsten z drugimi jeziki avstrijskimi, — ali nismo nekaj tudi sami krivi, da še ni? Gotovo! Sami se premalo brigamo za svoje pravice. Kaj mi pomaga kaka pravica, ako je ne rabim? Zgubil jo bodem na vse zadnje.

Visoka c. kr. Dunajska vlada je že večkrat pokazala, da hoče tudi nam ustreči, ako smo ji dokazali, da se nam godi krivica, saj smo tudi mi avstrijski državljani, ki plačujemo pošteno svoj davek, denarni in krvavi. Pri vseh c. kr. uradih na Slovenskem mora se s slovenskimi strankami slovensko obravnavati, ako stranke govoré slovenski; gruntne (zemljiške) bukve morajo se pisati v našem jeziku, ako mi tako hočemo itd. Ako pa je znotranje uradovanje nam postavno zagotovljeno v našem jeziku, ako mi tako zahtevamo pri c. kr. uradih, zakaj pa ne bi se pri teh c. kr. uradih tudi zunaj kazalo, da so ti uradi na naši zemlji in zaradi nas postavljeni? Zdaj pa povejte, dragi bralci, koliko ste pa že videli c. kr. uradov pri nas, ki bi imeli tudi zunaj slovenski napis ali tablo? Potujte po Slovenskem in čitali boste: „K. k. Bezirksgericht, k. k. Steuer-Amt, k. k. Bezirkshauptmannschaft, k. k. Gendarmarie-Posten Commando“ itd. Slovenski napisi so bele vrane, ali pa jih sploh ni. Kdo je kriv, da je to tako? Mi sami, naša malomarnost.

Da nam visoka c. kr. vlada tudi pri takih napisih rada ustreže, ako se pritožimo, kaže nam jasno, kar se je te dni dogodilo v Šmarji pri Jelšah. Meseca decembra pr. l. smo poslali bili na Dunaj tri prošnje na tri ministerstva. Prosili smo c. kr. justično (pravosodno) ministerstvo za slovenski napis pri tukajšnji sodniji; c. kr. finančno ministerstvo za slov. napis pri tuk. davkariji; c. kr. ministerstvo deželne brambe za slovenski napis pri tuk. žandarjski postaji. Dozdaj nam je odgovorilo visoko c. kr. pravosodno ministerstvo. Neki gospod, ki se je bil pri dotični prošnji na c. kr. ministerstvo prvi podpisal, dobil je te dni od tukajšnjega

c. kr. okrajnega sodišča slovenski dopis, kateri se od besede do besede tako le glasi:

Št. 16.

Preč. g. J. J.

v Šmarji.

Pritožba sub. / se Vam kot prvo imenovanemu in tedaj zastopniku pritožnikov s tem pristavkom dostavi, da so se po dognani preskavi o predmetu potrebne naprave naročile.

To se Vam na znanje da vsled ukaza ces. kr. predsedstva visoke nadsodnije v Gradci dne 6. svečana 1889 št. 1628 Pr.

Ces. kr. okrajna sodnija v Šmarji, dne 11. svečana 1889.

Ces. kr. uradni vodja: Doxat, s. r.

Visoko c. kr. pravosodno ministerstvo naznanja nam torej po c. kr. nadsodnji Graški in po c. kr. okrajni sodniji Šmarski, da so se potrebne naprave naročile. Katere so tiste potrebne naprave, ni težko uganiti. Mi smo prosili, da bi se pri tukajšnji c. kr. sodniji napravil slovenski napis in slovenski pečat, ker oboje je bilo dozda samo nemško, čeprav biva v vsem Šmarskem okraji med 18.100 Slovenci komaj 40 Nemcev.

Da naj bodo tudi potrebne uradne tiskovine slovenske, to se razume že prav za prav samo ob sebi, ker to postava tirja. S svojim odgovorom je torej c. kr. justično ministerstvo pokazalo, da je res ministerstvo pravice, katera se ima deliti vsem narodnostim avstrijskim v enaki meri. Iz tega razvidijo č. bralci, da se visoka vlada tudi ozira na nas, a treba je, da izve naše želje.

Rodoljubi bodo zdaj sami vedeli, kaj jim je storiti, ako hočejo, da dobimo že kmalu povsod pri nas slovenske uradne napise. Treba je napisati jasno in jedrnato pritožbo v dostojni in skromni obliki, nabrati potrebnih podpisov veljavnih mož, prošnjo kolekovati s 50 kr. in poslati jo na Dunaj. Kjer imate narodne okr. zastoje, narodne občine, naj take prošnje sklene dotični zastop ali občina. Da bi trud nekaterim še bolj zljajšali, hočemo v eni prihodnjih števil „Slov. Gosp.“ objaviti obrazec takšne prošnje. Zatorej: „Trkajte, in odprlo se vam bo!“

Šmarčan.

Gospodarske stvari.

Konjsko oko.

(Konec.)

Tla v hlevu naj se tako napravijo, da se čisti konjski odpadki otekajo; trdi pa se naj marljivo na gnojišče spravljajo. Odpadki, posebno čisti, imajo namreč v sebi veliko amoniaka, ki je zelo oster, in torej hudo reže v oči. Sopuh sploh vsak škoduje očem. Ljudje, ki morajo veliko živeti v sopuhu, tožijo, da jih oči bolijo, ali da jim vid slabi. Če si prišel ke-